

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

**ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКУ НА РИНКУ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ
НАСЕЛЕННЯ**

Виконавець

студентка Кредитно-економічного факультету

Сівкова Катерина Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Сергеева Олена Степанівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОСНОВНІ ЗАСАДИ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ.....	6
1.1 Визначення понять та характеристика видів кредитних послуг для населення.....	6
1.2 Оцінка кредитоспроможності клієнта-фізичної особи.....	19
1.3 Нормативно-правове забезпечення щодо регулювання діяльності банку на ринку кредитних послуг для населення....	23
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РИНКУ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	31
2.1 Сучасний стан і основні проблеми банківського кредитування населення в українських банках на прикладі Акціонерного банку «Південний».....	31
2.2 Місце кредитів для населення в кредитному портфелі банку «Південний».....	46
2.3 Сучасні методи управління ризиками банківського кредитування населення та їх мінімізація.....	52
Висновки до другого розділу.....	66
РОЗДІЛ 3 УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ТА ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ.....	67
3.1 Міжнародний досвід ринку кредитних послуг на фоні фінансової глобалізації.....	67
3.2 Пропозиції та рекомендації з подальшого вдосконалення діяльності банку на ринку кредитних послуг для населення. Інновації в кредитуванні населення.....	72
Висновки до третього розділу.....	85
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

Актуальність роботи. Кредит для населення займає важливе місце у соціально-економічному розвитку більшості країн. Його роль значно зростає в Україні в сучасних умовах, у тому числі, під впливом фінансової глобалізації та макроекономічної ситуації. Розглядаючи саме банківське кредитування, яке завжди було найбільш прибутковою частиною банківської діяльності, слід зазначити, що сьогодні воно є дуже актуальним як для українських банків, так і для їх клієнтів, а його переваги є очевидними. Адже, по-перше, позичальники можуть швидко та просто залучити необхідні їм кошти для того, щоб вирішити поточні або ж довгострокові господарські потреби. По-друге, кредитори за допомогою цього перетворюють свої тимчасово вільні грошові ресурси в дохідні активи. Однак, для реалізації цієї двосторонньої вигідної угоди необхідно, щоб в населення були тимчасово вільні кошти, обсяг яких визначаються різними видами доходів.

Проте надто прискорене і недостатньо контрольоване зростання споживчого кредиту загострило проблеми незбалансованості товарних і кредитного ринків і сприяло нагромадженню ризиків. Сучасний банківський бізнес супроводжують високий рівень конкуренції, ускладнення архітектури фінансового ринку та його дерегулювання, зміни в організації кредитування. Водночас суб'єкти споживчого кредиту в Україні виявились не готовими до суттєвих трансформацій, а надмірна активізація банків щодо кредитування населення посилила загрози стійкості окремих банків і всієї банківської системи. Тому актуальними є дослідження шляхів ефективного розвитку кредитування населення в перспективі та вдосконалення підходів до його регулювання.

Проблема процесу кредитування населення українськими банками цікавить багатьох економістів, але в ній містяться ще й недосліджені моменти та існує невивченість певних понять і різноманітність поглядів на них.

Проблемам розвитку кредитування населення в науковій літературі приділяється належна увага. Основи його сутності й функціонування досліджені таким вченими, як: А.Сміт, А.Маршал, М.Туган-Барановський, М.Алексеєнко,

О.Євтух, М.Савлук, Р.Тиркало, О.Лаврушин та інші. Ученими і практиками зроблено вагомий внесок у розвиток теорії і практики споживчого кредиту, зокрема щодо його сутності і використання. Разом з тим недостатньо досліджені й потребують поглибленого вивчення роль споживчого кредиту в економіці та перспективи його розвитку в Україні. Не вирішені проблеми ризиків і регулювання споживчого кредиту в контексті підвищення ефективності кредитної діяльності банків. Актуальними є питання доступності споживчих кредитів і підвищення фінансово-правової обізнаності населення України.

Метою випускної роботи є поглиблення та удосконалення теоретико-методичних засад функціонування кредиту для населення та розробка практичних рекомендацій його розвитку в сучасних умовах.

При виконанні випускної роботи автором було поставлено перед собою ряд завдань, а саме:

- поглибити дослідження категорій «кредит» та «споживчий кредит», уточнити їх сутність, функції і принципи кредитування;
- вивчити особливості кредитування населення;
- узагальнити підходи щодо класифікації споживчих кредитів;
- оцінити зв'язок розвитку споживчого кредиту в Україні з основними макроекономічними показниками і визначити його роль в економіці;
- проаналізувати основні тенденції розвитку кредиту для населення в Україні з урахуванням впливу фінансової глобалізації та макроекономічної ситуації;
- проаналізувати сучасний стан банківського кредитування населення в Україні та визначити проблеми його розвитку;
- визначити перспективні напрямки розвитку споживчого кредиту в Україні й запропонувати заходи щодо вдосконалення споживчого кредитування в банках;

Об'єкт дослідження – діяльність банків у сфері кредитування населення в Україні в сучасних умовах.

Предмет дослідження – економічні відносини, що виникають у процесі кредитування споживчих витрат населення.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження формують наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з теорії кредиту і банківської справи. Використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: абстрактно-логічний – для аналізу наукової літератури, теоретичного узагальнення, формування висновків щодо сутності споживчого кредиту, його впливу на соціально-економічну сферу; декомпозиції – для розкриття мети дослідження і постановки завдань; порівняльний – для визначення впливу фінансової глобалізації на розвиток кредитування населення в Україні; виявлення зовнішніх і внутрішніх чинників на ефективність операцій з надання споживчих кредитів банками; аналізу та синтезу; статистично-економічний – для оцінки ринку споживчих кредитів в Україні, оцінки конкурентних переваг банків на ринку й ефективності їхньої кредитної діяльності; системного підходу – для обґрунтування висновків і пропозицій щодо вдосконалення операцій з надання споживчих кредитів у банках, підвищення їх ефективності і зниження ризиковості.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі і нормативно-правові акти, що визначають методичні основи і регламентують діяльність банків у сфері кредитування фізичних осіб, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, Асоціації Українських банків, офіційна звітність банків України, офіційні ресурси Internet.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі здійснено узагальнення та запропоновано нове вирішення актуальної наукової задачі з удосконалення теоретико-методичних положень і розробки практичних рекомендацій щодо перспектив розвитку кредитування населення в Україні. За результатами дослідження сформульовано ряд висновків теоретичного, методичного та науково-практичного змісту, які вирішують основні завдання випускної роботи відповідно до поставленої мети:

1. Вивчення змісту категорії кредиту для населення дало змогу запропонувати його визначення як особливої форми кредитних відносин, за якої відбувається передача грошових коштів від кредитора позичальнику на умовах строковості, поверненості, платності та цільової спрямованості для задоволення суспільних потреб. З урахуванням цього визначення основними об'єктами кредиту для населення виділено: витрати на товари тривалого користування і витрати капітального характеру; суб'єктами в цьому випадку виступають кредитори (комерційні банки, торгівельні мережі) і позичальники (населення). Кредитування населення представлено у двох формах: пряме кредитування і з поручительством торгових підприємств.

2. Обґрунтовано, що у споживчому кредиті основне місце займає банківський кредит. Тому споживчий кредит виділено як банківській кредит населенню, що має цільове призначення – фінансування кінцевих споживчих витрат. Запропоновано процес надання банківських позичок населенню, а також класифікацію кредитів за ціллю використання, суб'єктами кредитування, строками, за забезпеченням, за способом надання, методом погашення та за умовами надання.

3. Доведено, що споживчий кредит має велике соціально-економічне значення для розвитку країн, проте ступінь і характер його впливу залежні від рівня розвитку економіки і суспільства. Він чинить на економіку позитивний і негативний вплив, характер якого суттєво змінюється залежно від фази економічного циклу. Основними пов'язаними макроекономічними показниками його впливу є споживчі витрати, обсяги ВВП, інфляція. За результатом аналізу змін цих макроекономічних

показників і показників розвитку споживчого кредиту в Україні доведено, що його значення зросло з поширенням фінансової глобалізації. Це зумовлює необхідність підвищення ролі споживчого кредиту в розвитку країни, оптимізації його впливу на економіку й соціальну сферу в перспективі. Базуючись на системному підході до споживчого кредиту, розроблено комплекс показників для аналізу його впливу на розвиток країни через пов'язані макроекономічні показники.

4. Виявлено тенденції розвитку споживчого кредиту в Україні та у світі й вплив фінансової глобалізації на його прискорений розвиток. З'ясовано, що вплив фінансової глобалізації на споживчий кредит в Україні може бути двояким: як позитивним, так і негативним. Періодизація етапів розвитку споживчого кредитування в Україні налічує чотири стадії.

Позики по кредитних картках є незвичним для українського населення способом кредитування, але доволі перспективним. Український ринок кредитних карток активно розвивається. Особливий пік даного розвитку приходився на так званий «до кризовий період» (9-10 млн. штук, а в липні 2008 зафіксовано абсолютний рекорд – близько 12 млн.шт.).

5. З'ясовано головні задачі при визначенні кредитоспроможності позичальника-фізичної особи. Також розглянуто критерії оцінки кредитоспроможності позичальника, рекомендовані НБУ, а саме: соціальна стабільність клієнта, сімейний стан, наявність реальної застави, вік і здоров'я клієнта, загальний матеріальний стан клієнта, кредитна історія, зв'язки клієнта з діловим світом. Для оцінки кредитоспроможності виявлено кількісні показники (економічна кредитоспроможність) і якісні характеристики (особиста кредитоспроможність) позичальника, що підтверджуються певними документами і розрахунками. А також розглянуто скорингову методику оцінки для визначення узагальненого показника фінансового стану позичальника.

6. Охарактеризовано діяльність ПАТ Акціонерний банк «Південний», з'ясовано, що основним видом діяльності банку є надання банківських послуг юридичним та фізичним особам на території України. Також досліджено кредитно-інвестиційний портфель ПАТ Акціонерний банк «Південний», в I кварталі 2016 року

найбільшу питому вагу в кредитно-інвестиційному портфелі ПАТ Акціонерний банк «Південний» займають Кредити юридичним особам. А також виявлено фактори ризику в діяльності банку, а саме борг за стабілізаційним кредитом перед НБУ, порушено також показники кредитування інсайдерів.

7. Проаналізувавши склад кредитного портфеля, ми бачимо, що найбільшу вагу займають кредити юридичним особам. Щодо лінійки кредитів ПАТ Акціонерний банк «Південний», то вона сфокусована на потребах клієнтів. Банк пропонує беззаставні кредити на споживчі потреби клієнтам, які одержують на платіжні картки банку заробітну плату або пенсійні виплати, а також кредити під заставу на придбання нерухомості, автомобіля, споживчі цілі.

8. Провівши аналіз ринку кредитних послуг для населення в Україні, ми дійшли висновку, що для задоволення потреб населення в кредитних ресурсах повинне відбуватися підвищення якості банківської діяльності, що включає розширення складу банківських продуктів і послуг, зростання їх якості і вдосконалення способів надання, а також підвищення якості обслуговування клієнтів.

9. Нами було з'ясовано, що світова фінансово-економічна криза, яка зачепила і Україну, негативно позначилася на банківській системі, зокрема, на кредитуванні населення. Адже дана криза спричинила негативні наслідки в усіх сферах життєдіяльності суспільства, знижуючи його добробут, що призвело до високого рівня заборгованості фізичних осіб за їх позичками. До такої негативної ситуації призвели економічні, політичні та фактори, пов'язані з діяльністю самих позичальників. Також відбулося зниження реальних доходів громадян, що підсилювало зростання простроченої заборгованості в портфелях українських банків. Сьогодні вдалося дещо покращити даний показник.

Одним з головних недоліків, який лише підсилював негативні наслідки кризових явищ, є недостатня інформованість та фінансова неграмотність громадян щодо поведінки в таких кризових умовах. Саме через цей фактор досі ще не вдалося в повній мірі повернути довіру населення до банківської системи України (не

дивлячись на значні обсяги виплат вкладникам з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб).

10. Нами була здійснена оцінка результатів кредитної діяльності ПАТ Акціонерний банк «Південний». Згідно з даною оцінкою можна зробити висновки, що, так як доля позичок фізичним особам в кредитному портфелі банку за напрямами діяльності складає 26% проти 37% торгівлі і комерційної діяльності, то банк орієнтований на роботу з юридичними особами.

Щодо лінійки кредитів ПАТ Акціонерний банк «Південний», то вона сфокусована на потребах клієнтів. Банк пропонує беззаставні кредити (готівкою або овердрафт за платіжною картою) на споживчі потреби клієнтам, які одержують на платіжні картки банку заробітну плату або пенсійні виплати, а також кредити під заставу на придбання нерухомості, автомобіля, споживчі цілі.

За допомогою кредитних операцій банки мають можливість отримувати значні прибутки, а, отже, завжди існують ризики, які загрожують надійності і стійкості банку. Для досягнення позитивного ефекту управління ризиками необхідно проводити на кожній стадії кредитного процесу.

Кожен банк для себе окремо визначає пріоритетні напрями та методи управління ризиками банківського кредитування населення та шляхів їх мінімізації. До таких методів (на рівні окремого кредиту і на рівні всього кредитного портфеля) можна віднести: оцінку кредитоспроможності позичальника, структурування кредиту, оформлення кредитного договору, кредитний моніторинг, диверсифікація, лімітування, створення резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями комерційних банків.

Таким чином, ми дали визначення кредитного ризику, визначили стадії кредитного процесу, на яких можливе виникнення кредитного ризику. З'ясували чинники, які впливають на міру кредитного ризику. А також розглянули методи управління ризиками кредитування населення (на рівні окремих кредитів і на рівні всього кредитного портфеля). Розглянули методики оцінки потенційного ризику неплатежу по кредиту «PARSEL» і «CAMPARI». Простежили динаміку коефіцієнтів ризику кредитного портфеля за категоріями клієнтів. Також нами на прикладі ПАТ

Акціонерний банк «Південний» було досліджено, як банк себе убезпечує та мінімізує ризики при кредитуванні населення. Банк встановлює певні вимоги до позичальників та перелік правопорушень, які недопустимі та тягнуть за собою певні санкції.

11. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників банком як методу зниження кредитного ризику є найбільш доцільним в сучасних умовах також з огляду на те, що інші заходи вимагають порівняно більших витрат, а тому знижують фінансові результати банку від проведення операцій кредитування населення. Тому підвищення ефективності оцінки кредитоспроможності позичальників вбачається одним із основних чинників розширення операцій кредитування населення банками в Україні сьогодні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Рябініна Л.М. Гроші та кредит: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 602 с.
- 2) Боровська М.А., Налесна Я.А. Банківські послуги підприємствам: навчально-методичний посібник. – Таганрог: ТРТУ, 2006. – 169 с.
- 3) Бондарь О.П. Кредитування населення на споживчі потреби: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08. «Гроші, фінанси, кредит» / О.П. Бондарь. - Київ, 2007 – 19 с.
- 4) Стельмах В.С. Енциклопедія банківської справи України / В.С. Стельмах – К.: Молодь, Ін Юре, 2001. - 680 с.
- 5) Поляк Н.П. Банківське кредитування: сучасний стан та проблеми сьогодення // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2014. - №2 (74). – 278 с.
- 6) Український банківський портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://banker.ua/bank_news/banks/2016/01/27/1180475823/jacenjuk-prizval-bankirov-produmat-programmu-kreditovaniya-biznesa/.
- 7) Дубчак О. Актуальні проблеми підвищення ефективності споживчого кредитування / О. Дубчак // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2011. - №4. – 162 с.
- 8) Міщенко В., Шаповал О. Сучасна практика споживчого кредитування в Україні // Вісник Національного банку України. – 2013. - №11 (213). – 72 с.
- 9) Котовська Р.Р., Павлишин О.П., Хміль Л.М. Банківські операції: навчальний посібник. – К.: УБС НБУ: Знання. – 2010. – 390 с.
- 10) Галанов В. А.. Основи банківської справи: підручник. - М.: ФОРУМ ИНФА М. - 288 с.
- 11) Тиркало Р.І. Банківська справа: навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314 с.
- 12) Класифікація кредитів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://na.dn.ua/klasifikaciya-kredytiv.html>.

13) Александрова М. М., Маслова С. О. Гроші, фінанси, кредит. — К.: ЦУЛ, 2002. — 336 с.

14) Револьверний кредит [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123587.

15) Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Кредит і банківська справа: підручник — К., 2008. — 564 с.

16) Гриньков Д. Опасные сети // Бізнес. — 2007. - № 31. — 89 с.

17) «Весняний авітаміноз» в українських банків [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ukr.media/politics/229862/>.

18) Частка простроченої заборгованості досягла 20% кредитного портфеля банків України [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

<http://ua.112.ua/ekonomika/chastka-prostrochenoi-zaborhovanosti-dosiahla-20-kredytneho-portfelija-bankiv-ukrainy-271310.html>.

19) Число активних "кредиток" продовжить зростати [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

http://ua.prostobank.ua/kreditni_kartki/novini/chislo_aktivnih_kreditok_prodovzhit_zrostati_naprikintsi_2013_pochatku_2014_roku_eksperti.

20) Стельмах В., Епіфанов А., Гребеник Н. Грошово-кредитна політика в Україні / В.І. Міщенко— К.: Знання, 2003. — 421 с.

21) Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219.

22) Банки поновили карткове кредитування [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

http://ua.prostobank.ua/kreditni_kartki/statti/banki_ponovili_kartkove_kredituvannya_a_kilkist_kreditok_na_rukah_u_naselennya_zbilshilasya_vpershe_z_pochatku_krizi.

23) Кількість активних кредитних карт знизилася [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

http://ua.prostobank.ua/kreditni_kartki/novini/kilkist_aktivnih_kreditnih_kart_znizilasya_v_drugomu_kvartali_2014_roku_na_9.

24) Огляд ринку кредитних карт за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.prostobank.ua/kreditnye_karty/stati/s_povodom_dlya_radosti_obzor_rynka_kreditnyh_kart_za_2015_god.

25) Банківські послуги на кредитному ринку України: оцінка використання позикових ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Usoc_2012_3_10.pdf.

26) Оцінка фінансового стану позичальника – фізичної особи в комерційному банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fkd.org.ua/article/viewFile/28566/25552>.

27) Постанова НБУ №23 Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

28) Андрушків Т. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників в управлінні кредитним ризиком банку / Т. Андрушків // Світ фінансів. – 2008. – № 2. – 183 с.

29) Як банки оцінюють кредитоспроможність своїх клієнтів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://toplutsk.com/articles-article_367.html.

30) Кредитоспроможність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123417.

31) Вовк В.Я. Кредитування і контроль: навчальний посібник / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. – К.: Знання, 2008. – 464 с.

32) Дмитров С. Система скорингу на основі індикаторів ризику як ефективна складова фінансового моніторингу в банку [текст] / С. Дмитров, В. Черняк, О. Кузьменко // Вісник Національного банку України. - 2011. - № 1. – 115 с.

33) Камінський А. Б. Експертна модель кредитного скорингу позичальника банку / А. Б. Камінський // Банківська справа. – 2006. – № 1. – 189 с.

34) Внукова Н. М. Управління кредитним ризиком у споживчому кредитуванні / Н.М. Внукова, М. О. Васильєва // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць / ХІБС УБС НБУ. – 2009. – №1. – 157 с.

35) Кириченко О. А. Банківське кредитування споживчого ринку: проблеми розвитку [текст] / А.О. Кириченко, Л. В. Патерікіна // Актуальні проблеми економіки. – 2008. –№7(85). – 215 с.

36) Москвічова О.С. Державне регулювання кредитних послуг в умовах банківської кризи: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.03. «Економіка та управління національним господарством» / О.С. Москвічова. - Львів, 2014 – 288 с.

37) Охрименко І.Б. Споживчий кредит в Україні: реалії та перспективи розвитку: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08. «Гроші, фінанси і кредит» / І.Б. Охрименко. - Київ, 2015 – 289 с.

38) Проблеми вдосконалення механізму споживчого кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1841:chivdastsya-udoskonaliti-mekhanizm-spozhivchogo-kredituvannya&catid=8&Itemid=350.

39) Рада схвалила законопроект про споживче кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/news/1407201-rada-shvalila-zakonoproekt-pro-spozhivche-kredituvannya>.

40) Новий законопроект про реструктуризацію валютних кредитів: скільки боргу «пробачать» та кому [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/groshi/noviy-zakonoproekt-pro-restrukturizaciyu-valyutnih-kreditiv-skilki-borgu-probachat-ta-komu-586723.html>.

41) Доходи та витрати банків України за січень 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27933152&cat_id=58285.

42) Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.

43) Фінансисти пророкують ще один складний рік для банківської системи – опитування. Львів-News [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lvivnews.info/2016/01/finansisti-prorokuyut-shhe-odin-skladnij-rik-dlya-bankivskoi-sistemi-opituvannya>.

44) Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

45) Проблемна заборгованість як чинник неплатоспроможності українських банків. Еліт Інвест Проект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elitfactoring.com.ua/Publication/Problemna-zaborgovanist-chinnik-neplatospromozhnosti-ukrayinskih-bankiv.aspx>.

46) ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4452—17>. БВІВШ 58

47) Сергєєва О.С., Сівкова К.О. Зниження доходів населення як визначальний чинник розвитку кредитних послуг банків для населення [текст] / О.С. Сергєєва // Регіональна економіка та управління. – 2016. - №1 (08) – 182 с.

48) Науменкова С. В. Розвиток кредитування в посткризових умовах / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Банківська справа. — 2013. — №1. — 176 с.

49) Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012-2017 роки» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj8_qjdld_MAhVBWCwKHSrKB0QFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2F867-2012-%25D1%2580&usg=AFQjCNHUTWvRfPeLy7CFegbXYy12aUlGxQ&bvm=bv.122129774,d.bGs.

50) Як змінюватимуться ціни на продовольство в 2016 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://socportal.info/2016/01/19/yak-zminyuvatimut-syatsini-na-prodovol-stvo-v-2016-rotsi.html>.

51) Проблемна заборгованість як чинник неплатоспроможності українських банків [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

<http://elitfactoring.com.ua/Publication/Problemna-zaborgovanist-chinnik-neplatospromozhnosti-ukrayinskih-bankiv.aspx>.

52) Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Новини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/news/2-uncategorised/1076-810-richnysuazasnuvannya-fondu-16-rokiv-bezdohannoi-roboty>.

53) Динаміка кількості учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом 2014-2016 років [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/statystyka>.

54) Окремий проміжний скорочений звіт про фінансовий стан Акціонерного Банку «Південний» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.com.ua/content/uploads/Pivdenny%20Bank%2031.03.2016.pdf>.

55) Фінансова акліматизація: що відбувається з банком «Південний» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/business/1414150-finansova-aklimatizaciya-shcho-vidbuvaetsya-z-bankom-pivdennij>.

56) Приватним особам. Кредити [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.com.ua/ua/individuals/loans/>.

57) Зведені умови по програмам кредитування фізичних осіб в Акціонерному банку «Південний» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.com.ua/ru/>.

58) Пам'ятка позичальника баку за споживчим кредитом [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://bank.com.ua/content/uploads/nbu_instruction.pdf.

59) Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219.

60) Банківські новини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://banker.ua/bank_news/banks/2016/01/27/1180475823/jacenjuk-prizval-bankirov-produmat-programmu-kreditovaniya-biznesa/.

61) Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.

62) Кредитування населення в комерційному банку «Аваль» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-6439-6.html>.

63) Грачева М. Н. Особливості корпоративного управління в банках // Банківський огляд. – 2004. – № 9. – 43 с.

64) Шабінський О.В., Євдокімова М.О. Зарубіжний досвід визначення кредитоспроможності позичальника – напрям підвищення рівня економічної безпеки підприємств агросектора // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. - №8. – 141 с.

65) Лункіна Т.І., Вельховацька К.О. Методи управління ризиками споживчого кредитування // Young scientist. – 2015. - №2. – 147 с.

66) Стукало Н. Оцінювання стану розвитку фінансової глобалізації: особливості для України [Електронний ресурс]. - Режим доступу - http://kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2006_1_Stukalo_ukr.pdf.

67) Галазюк Н.М. Вплив фінансової глобалізації на розвиток і формування фінансового ринку України / Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська // Економічний форум. - 2013. - № 3. – 119 с.

68) Д'яконова І.І., Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 548 с.

69) Лопух К.В. Циклічність розвитку економіки в теоріях сучасного монетаризму / К. В. Лопух // Формування ринкової економіки. - 2012. - № 28. – 189 с.

70) Розмаїнський І. В. Вклад Х. Ф. Мінськи в економічну теорію і основні причини криз в пізньоіндустріальній грошовій економіці / І. В. Розмаїнський // Економічний вісник Ростовського державного університету. — 2009. — Т. 7. — № 1. — 273 с.

71) Household debt and credit [Електронний ресурс]. - Режим доступу - <http://www.newyorkfed.org>.

72) Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.worldbank.org>.

73) Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.bank.gov.ua>.

74) Офіційний сайт державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу - [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).

75) Стривожені тигри. Азія потребує нового двигуна для зростання [Електронний ресурс]. - Режим доступу - <http://www.zgroup.com.ua>.

76) Індикатори фінансової стійкості МВФ [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.fsi.imf.org/>.

77) Офіційний сайт Європейського центрального банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.esb.europa.eu>.

78) Мороз А. М. Кредитний менеджмент: навч. посібник / А. М. Мороз, Р. І. Шевченко, І. В. Дубик. - К. : КНЕУ, 2009. - 399 с.

79) Кредитний скоринг від А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ua.prostobankir.com.ua/individualniy_biznes/statti/kreditn.

80) Брітченко І. Г. Особливості використання скорингових систем у банківському кредитуванні фізичних осіб / І. Г. Брітченко, О. М. Момот // Наукова періодика України. – 2011. - №17. – 184 с.

81) Огляд споживчих кредитів готівкою, листопад – грудень 2015. Гроші в Кредит. Новини світу кредитування та банківських послуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/ohlyad-spozhyvchyh-kredytiv-hotivkoou-lystopad-hruden-2015.html>.

82) Єгоричева С.Б. Банківські інновації: навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 208 с.

83) УкрСиббанк. Кредити приватним особам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my.ukrsibbank.com/ua/personal/credits/>.

84) Альфа-Банк. Споживчий кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://alfabank.ua/private-persons/credits/consumer>.

85) ПриватБанк. Прості кредити [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://chast.privatbank.ua/pp_site/?lang=uk.

86) Кредо банк. Кредити на поточні потреби [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://kredobank.com.ua/for_private_clients/credits/consumer_crediting.html#.Vlyj7dKLTIU.

87) ОщадБанк. Державні програми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oschadbank.ua/ua/private/loans/programs/energy/>.

88) Сівкова К.О. Інновації в сфері споживчого кредитування в Україні [текст] / Н.І. Владимирська // Збірник наукових праць студентів кредитно-економічного факультету. – 2016. – 216 с.

89) Сушко Н. М. Менеджмент персоналу в банках: навчальний посібник / Н. М. Сушко. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 146 с.

90) Колот А.М. Мотивація персоналу: підручник / А.М. Колот– К.: КНЕУ, 2002.– 337 с.

91) Несколько простых решений для внедрения Customers Relationship в банковской сфере [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.prostobankir.com.ua/it/stati/neskolko_prostyh_resheniy_dlya_vnedreniya_customers_relationship_v_bankovskoy_sfere.

92) Сівкова К.О. Проблеми та перспективи використання CRM-технологій в банку [текст] / О.В. Яценко // Збірник наукових праць студентів кредитно-економічного факультету. – 2014. – 203 с.